

Kristiansand
kommune

Presentasjon

Kommunedirektørens forslag
til økonomiplan 2022-2025

Velferdssamfunnet Norge

1. Endrede internasjonale rammebetingelser
2. Klimaendringer
3. Endringer i befolkningen og arbeidslivet
4. Endre økonomiske forutsetninger – mindre handlingsrom

Figur 1; Anslått ørlig vekst i strukturelle skotte- og avgiftsinntekter, vekst i bruk av olje- og fondsinntekter, folketrygden og demografidrevne kostnader i helseforetakene og kommunenesektoren. Mrd. 2021-kroner Kilde: Finansdepartementet.

Meld. St. 14

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Perspektivmeldingen 2021

Kommunal kollaps? Radikal innovasjon

The figure displays three screenshots of web pages from the website www.kommunal.no, specifically from the 'Strategisk råd for innovasjon og forskning' section. The pages are:

- Nytt laboratorium for innovasjon og bærekraft**: A page featuring two men in suits standing in front of a large screen displaying a presentation slide. The slide contains text about the need for innovation and research in municipalities.
- Strategisk råd for innovasjon og forskning**: A page showing a grid of nine portraits of people, likely members of the committee. It includes a large graphic of the letters 'K' and 'R' in blue and red.
- Webinar: Radikal innovasjon: Kunsten å unngå kommunal kollaps - 2040 begynner nå!**: A page for a webinar featuring a large graphic of the letters 'R' and 'I' in red and blue, set against a background of wavy lines.

KS vurdering av økonomisk handlefrihet

Kommunens økonomiske handlingsrom er nivået av disse tre størrelsene er sett i sammenheng. I analysen er følgende kriterier benyttet:

- Netto lånegjeld fratrukket ubundne investeringsfond
- Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
- Dispositionsfond inkludert samlet regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Høy lånefinansiert investeringsaktivitet begrenser det økonomiske handlingsrommet

Kommunene investerte for nesten 80 mrd. kroner i 2020, og bidro til at kommunens netto lånegjeld økte med 37 mrd. kroner. Gjeldsen viser en økning med hele 5 prosentpoeng fra 2019. Nesten firete kommune har litt økonomisk handlingsrom.

KS har gjort en analyse av den enkelte kommunenes økonomiske handlingsrom der nivået av

disse tre størrelsene er sett i sammenheng. I analysen er følgende kriterier benyttet:

- Netto lånegjeld fratrukket ubundne investeringsfond
- Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
- Dispositionsfond inkludert samlet regnskapsmessig mer-/mindreforbruk

Ut fra kommunens resultat på disse tre kriteriene er det foretatt en samlet vurdering av kommunenes økonomiske handlingsrom etter følgende prinsipper²:

Begrenset økonomisk handlefrihet	Begrenset økonomisk handlefrihet (raudt) i alle tre delkriteriene
Moderat økonomisk handlefrihet	a) Begrenset økonomisk handlefrihet (raudt) i minst ett av delkriteriene og samtidig moderat økonomisk handlefrihet (gult) i minst ett annet delkriterie b) Moderat økonomisk handlefrihet (gult) i alle tre delkriteriene
Større grad av økonomisk handlefrihet	a) Større grad av økonomisk handlefrihet (grønt) i minst to av delkriteriene b) Større grad av økonomisk handlefrihet i ett av delkriteriene, og moderat økonomisk handlefrihet (gult) i de to andre delkriteriene

Kristiansand skårer i 2020 godt på netto driftsresultat og dispositionsfond, men dårlig på netto lånegjeld.

5

Kommuneplanens samfunnssdel

- Satsingsområder
- Retningsmål
- Strategier

Følges opp i økonomiplanen med mål og økonomiske prioriteringer.

Sterkere sammen –
Kristiansand mot 2030

Kommuneplanens samfunnssdel 2020–2030
Vedtatt i 1. utkynnet 23. september 2020

Kommuneplanens satsingsområder

Visjon: **Sterkere sammen**

2030

ATTRAKTIV OG MILJØVENNLIG

Kristiansand – en foregangskommune på grønn omstilling

INKLUDERENDE OG MANGFOLDIG

Kristiansand – med små levekårsforskjeller og god livskvalitet for alle

SKAPENDE OG KOMPETENT

Kristiansand – regionhovedstad og drivkravkraft i regionen

Hovedbildet nå

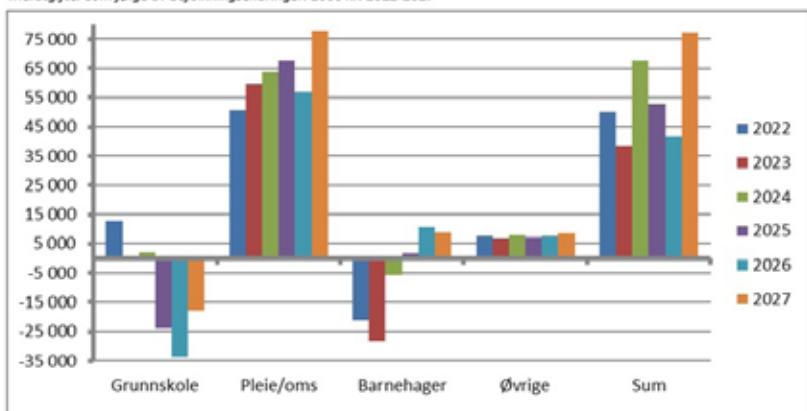
- På vei inn i post koronapandemi.
- Bekymringer for barn og unges psykiske helse.
- Ubalanse i arbeidsmarkedet.
- Honnør til staten – fullfinansiert koronautgifter så langt.
- Tidsperspektivet må være ut over økonomiplanperioden.
- Ser på kort sikt bedre ut økonomisk – bedre resultat i 2020 og 2021.
- Tilnærmet balanse i driften fra 2022.
- Øker driftsrammene sammenlignet med vedtatt økonomiplan.

Ekspertutvalg nedsatt for med formål å vurdere grunnlaget for verdiskaping, produksjon, sysselsetting og velferd etter pandemien

Demografikostnader

Merutgifter som følge av befolkningssendringer. 1000 kr. 2022-2027

i 1000 kr	2022	Pst
Grunnskole	12 977	0,6
Pleie/omsorg	50 787	1,9
Helsetjeneste	4 668	1,0
Sosialtjeneste	3 390	0,7
Barnevern	-586	-0,2
Barnehager	-21 140	-1,7
Sum	50 096	0,7

Ifølge disse beregningene vil Kristiansand de neste 6 årene i gjennomsnitt måtte øke brutto driftsutgifter med om lag 55 mill. kr årlig for å kunne videreføre tjenestetilbudet på nivå med landsgjennomsnittets standard og dekningsgrader for 2021.

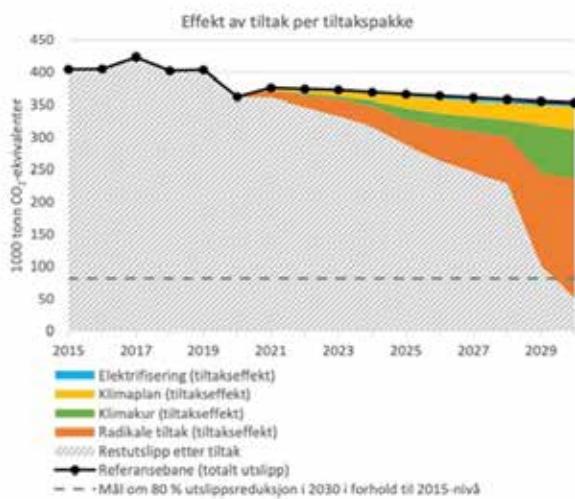
9

Programmet Flere i arbeid

Kristiansand kommune vil utfordre systemene som er med på å forsterke utenforskapsatsingen. Satsingen er organisert som et femårig program med næringsliv, fylkeskommune, NAV og universitetet som partnere i programmet.

Klimabudsjett 2022-2025

Klimatiltakene i klimabudsjettet

38 tiltak

Klimaeffekten av tiltakene for hele perioden er cirka 13.024 tonn CO₂ ekv.

Tiltak i organisasjonen. Må inkludere tiltak i samfunnet – hvor de største gevinstene ligger.

I klimabudsjettet for perioden 2022 – 2025 investeres det totalt 102 855 000 kr.

De viktigste tiltakene:

- **Veitrafikk:** kjøp av elektriske biler, elektrisk gravemaskin og en elektrisk lastebil. Etablering av ladestasjoner, både for kommunale biler og for innbyggerne i kommunen. Belønnningsavtalene, ATP-samarbeidet, samarbeid med Agder Fylkeskommune og AKT iverksetter tiltak for å øke andelen som sykler, går og reiser kollektivt i kommunen. Det er bevilget 76 mill. kr til bedre busstilbud og særskilt fleksikort, samt 20 mill. kr til reduserte billettpriser i Kristiansandsregionen.
- **Annен mobil forbrenning:** elektrisk gravemaskin og pilot for utslippsfri byggeplass (3,5 mill. kr.). Denne piloten skal være med å forberede bransjen på kravene som vil komme fra kommunen i framtiden. Innføring av nasjonalt forbud fra 1.1.2022 mot bruk av mineralolje til midlertidig byggvarme.
- **Andre viktige tiltak:** klima- og omstillingsfond, logistikkstudien for frakt av fanget CO2 fra Returkraft, sirkulær økonomi, klima- og miljøkrav i kommunens innkjøp, panteordning og utskifting av vedovner og panteordning piggdekk til sykkel.

Hovedlinjer i budsjettet

- **Økt gjeldsbelastning**
- **Press** på tjenestetilbudet
- **Svakt driftsresultat** hele perioden.
- **Balanse** i driften

Stram kommuneøkonomi ved inngangen til 2022

Tilfredsstillende netto resultat i 2020, men resultatet overvurderer styrken i kommuneøkonomien

Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger gir en mer realistisk beskrivelse

- Inntektsføring av øremerkede tilskudd (covid-19) i 2020, men hvor utgiftene først påløper i 2021
- Uforutsett rentenedgang gir også lavere kostnader for selvkosttjenester. Skal godskrives abonnementene, men skjer gjerne i påfølgende regnskapsår.
- «Overskudd» i 2020
- «Underskudd» i kommende år

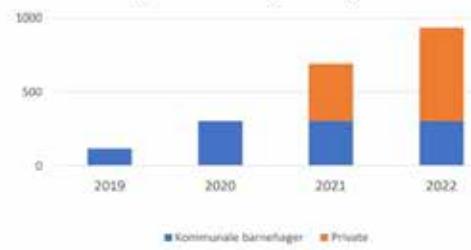

Hva kan forklare tilstrammingen av kommuneøkonomien – tross god skatteinngang fram til og med 2021?

Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester har reelt økt med 250 000 kroner pr bruker fra 2016-2022

Manglede finansiering barnehagenormer

KS – bekymret for 2022

Sterke krefter mot kommuneøkonomien

- 2021 ser meget bra ut – ingen grunn til glede over 2022
- Merskattevekst i 2021 5,9 mrd. kroner i tillegg til 3,2 mrd. i RNB
 - bare merskatteveksten i RNB er «permanent»
- Økt prisvekst (deflator)
 - spiser opp 2,5 mrd. kroner av merskatteveksten i 2021 (og 2022)
- Vekst i frie inntekter 2,0 mrd. kroner i 2022
 - Nedre grense i signalisert intervall i Kom.prop
 - Realverdien av frie inntekter i 2022 2,5 mrd. kroner mindre enn «lovet» i RNB/Kom.prop

Høy lånefinansiert investeringsaktivitet i kommunene det siste 10 året.
Økte renter og svakere inntektsvekst – hva betyr det for det kommunale handlingsrommet?

Oppjustert skattevekst i 2021

- Skatteinslaget er økt med 50 mrd. kr siden RNB 2021 for primærkommunene.
- Utgjør 99,7 mill. kr for Kristiansand. Innarbeidet i 2. tertialrapport 2021.

Skatteinntekter i august 2021
KS har publisert skattregnskapet for august 2021. Talletta viser at primærkommunene fikk inn 125,3 mrd. kroner og fylkeskommunene 23,8 mrd. kroner i skattesentralisert inngang av Jævors åtte første måneder.

Skatten redder kommuneøkonomien

Forventet resultat 2021 – 2. tertialrapport

Tall i 1000 kr

Område	Mer/mindre forbruk for bruk av fond 2021	Planlagt bruk av fond 2021	Reelt mer/mindre forbruk 2021
10 Kommunedirektøren	0	0	0
11 Organisasjon	8 800	0	8 800
12 Økonomi	3 300	0	3 300
13 Samhandling og innovasjon	3 400	0	3 400
2 Oppvekst	-2 000	0	-2 000
3 Helse og mestring	-1 000	1 340	340
4 Kultur og innbyggerdialog	3 500	0	3 500
5 By- og stedsutvikling	-9 200	6 200	-3 000
Sum	6 800	7 540	14 340

- Reelt mindreforbruk på 14,3 mill. kr.
- Korrigert netto driftsresultat minus 92,4 mill. kr.
- Prognose på 360 mill. kr på sentralt disposisjonsfond pr. 31.12.2021.

Statsbudsjett 2022

- Noe strammere enn forventet
- Kutt i ordningen med finansiering av ressurskrevende tjenester
- Bruksanvisning på frie inntekter

Hva er veksten i frie inntekter ment å dekke?

Tall i mill. kr	Kommunene
Realvekst i frie inntekter	1 600
Demografi	- 600
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-175
Pensjon	-400
Tilskudd til ressurskrevende brukere – endret ordning	-300
Handlingsrom	125

KS reaksjon på forslaget til statsbudsjett

- Dette budsjettforslaget gir i hvert fall den nye regjeringen gode muligheter for å oppfylle løftet om å styrke kommuneøkonomien. Og her er nok av saker å ta tak i, sier styreleder i KS, Bjørn Arild Gram.

Han viser spesielt til at regjeringen på flere områder foreslår å skyve statlige utgifter over på kommunene, blant annet ved enda en gang å svekke den statlige toppfinansiering av særlig ressurskrevende tjenester.

- Dette er tjenester til dem som har aller størst behov for kommunale tjenester. Ordningen bør utvides, ikke strammes ytterligere inn, sier Gram.

Han peker også på at de statlig pålagte bemannings- og pedagognormene for barnehager er underfinansiert med 1 milliard kroner fra statens side hvert år fra neste år.

Hva sa Ap og Sp i vår? om kommuneopposisjonen 2022

- Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2022 øke kommunesektorens inntekter med 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i kommuneopposisjonen for 2022
- Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2022 øke kommunesektorens inntekter med minimum 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneopposisjonen 2022, der anslagsvis 700 mill. kroner skal gå til økning av fylkeskommunenes ramme.

... og hva sa SV (og Sp) ?

- Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2022 øke kommunesektorens inntekter med mellom 9 og 10 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneopposisjonen 2022, med anslagsvis 6,5 mrd. kroner til kommunene og 3,5 mrd. kroner til fylkeskommunene. 1 mrd. av fylkeskommunenes økte inntekter er det årlige beløpet som dekker full bredbåndsdekning i hele landet og skal betales ut over kap. 541 post 40.
- Stortinget ber regjeringen endre lærlingtilskuddet slik at kommunesektoren får høyere tilskudd, begrunnet i at de ikke har økonomisk inntjening på lærlingene.
- Stortinget ber regjeringen opprette en ordning med statlig toppfinansiering for kommuner med ekstraordinært store utgifter til barnevern.
- Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2022 redusere kommunenes egenandel i ordningen med særlig ressurskrevende tjenester, slik at kommunenes egenandel reduseres vesentlig.
- Stortinget ber regjeringen utvide ordningen med særlig ressurskrevende tjenester til å også omfatte aldersgruppen 67 til 80 år

- Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at alle relevante kostnader kommunene har i ordningen, regnes med som grunnlag for den kommunale egenandelen
- Stortinget ber regjeringen sikre at økte kostnader til kommunene som følge av barnevernsreformen dekkes av staten.
- Stortinget ber regjeringen etablere en egen tilskuddsordning for å sikre omlegging til nullutslippsteknologi i fylkeskommunal kollektivtrafikk.

Ny regjering

De skriver spesifikt om inntektssystemet: *Fjerne delene i inntektssystemet som straffer kommuner som ikke slår seg sammen.*

Regjeringen vil videre:

- Sørge for at det kommunale inntektssystemet sikrer et likeverdig tjenestetilbud i hele landet.
- Styrke kommunenes frie inntekter.
- Gjennomgå og forbedre toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester for å sikre en bærekraftig utvikling av ordningen.
- Innføre et nytt kriterium i inntektssystemet for kommunene med et grunntilskudd på 500.000 kroner per grunnskole.
- Gjennomføre en helhetlig gjennomgang av kommunenes og fylkenes inntektssystem.
- Beholde eiendomsskatten som en communal skatt og at maksimumssatsen for bolig, fritidseiendom, og næringseiendom videreføres på dagens nivå. Eventuelle endringer i eiendomsskatten må utredes i samarbeid med kommunene.
- Kompensere kommunene for inntektstapet knyttet til kuttet i eiendomsskatten på verk og bruk (maskinskatten).

Hurdalsplattformen

FOR EN REGJERING UTGÅTT FRA
ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIET

2021-2025

 Arbeiderpartiet Senterpartiet

Ny statsråd for Kommunal- og distriktsdepartementet

Kommunal Rapport

Vil ut og finne nye løsninger

Bjørn Arild Gram vil brøte nye grep og INNOVATIVE løsninger kommunene. Og han vil velge mye.

Det er et veldig viktig prosjekt for meg, nemlig fordi jeg er oppratt av at vi skal ha gode velferdstjenester som er nært folk, så må vi sikre at det er lang siktig bærekraft i kommunenesektoren. Da må vi samtidig som vi øyerter finansieringen også se på hvordan vi kan lage oppgaver på en smartere måte. For vi møter en annen type resurskriser også, både helse økonomi, men arbeidsmarked og lag folk i kommunenesektoren, sier Gram.

- Kunne ikke vært en bedre mann som tok over

Gitt satte inn nærmeste kollegene som nærmeste til Bjørn Arild Gram. Etter at Hurdal ble Hurdal (3) og Bjørn Arild Gram (4) har kommet valgt i samme kommune gjennom et år.

Ved statsrådskifte uttalte Gram at han ville ta fatt på dette:

- Styrke velferden. Det er Kommune-Norge som leverer tjenestene.
- Utrulling av en kraftfull distriktspolitikk.
- Tillitsreform – slutt på tellekanter og byråkrati.
- Innovasjon og nye grep

- Jeg synes det skal være forventninger til meg

Norges nye Kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram (Sp) har forventninger til seg selv.

- Vi ønsker å styrke finansieringen av de grunnleggende velferdstjenestene i Norge, og kommunenesektoren leverer jo mange av dem. Regjeringen har en intensjon om å styrke kommunenekonomet. Det er det ikke noe tvil om, sier han.

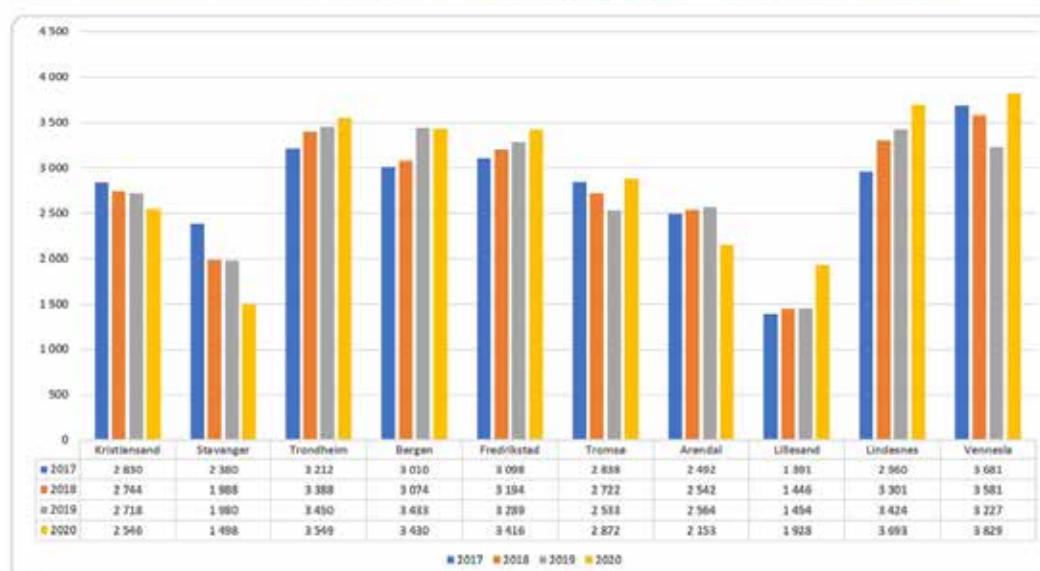
Vekst i frie inntekter for Kristiansand

Tall i mill. kr	Kristiansand
Frie inntekter - realvekst	75,0
Demografikostnader (ASSS)	-40,1
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-3,6
Pensjon	-8,0
Tilskudd ressurskrevende brukere	-6,5
Økt handlefrihet	16,8

Kommunedirektøren forventer økt ramme til kommunesektoren, men at distriktsprofilen vil gi en forholdsmessig mindre andel til Kristiansand.
Det er lagt til grunn en økning i frie inntekter på 20 mill. kr.

Må også ses i sammenheng med ordningen med ressurskrevende brukere. En reversering av ordningen gir alene en besparelse på 6,5 mill. kr årlig.

Eiendomsskatt per. Innbygger 2017-2020

Eiendomsskatt

I mill. kr	2022	2023	2024	2025
Eiendomsskatt (faste kroner)	360,0	356,5	353,0	349,6

I 2021 er eiendomsskatten på om lag 341,8 mill. kr (2021 kr) basert på en promillesats på 2,2. Oppjustert med 10 mill. kr i 2. tertialrapport 2021.

Promillesatsen for bolig og fritidseiendom foreslås satt til 2,3 promille fra og med 2022.

Samme inntektsnivå som i vedtatt økonomiplan, men litt lavere promillesats.
Lagt til grunn vedtatt reduksjonsfaktor på 30 % og uten bunnfradrag.

Bystyret ba i sak 121/21 kommunedirektøren om å jobbe for å redusere eiendomsskatten betydelig i kommende økonomiplan. Kommunedirektøren har ikke funnet økonomisk rom for å sette ned eiendomsskatten i perioden. For en gjennomsnitts bolig på 120 m² betyr det en økning på ca. 200 kr fra 2021 til 2022. Fra 2023 reduseres skattetrykket tilsvarende konsumprisindeksen.

Det er usikkerhet knyttet til både endelig resultat av behandlingen i klagenemnda og anslaget på volumvekst. Anslaget på eiendomsskatt i 2022 anses som nøkternt.

Økonomiske måltall og handlingsregler for økonomistyringen (vedtatt av bystyret 17.6.20)

Måltall

1. Korrigert netto driftsresultat/sum driftsinntekter på 2,5 prosent (om lag 225 mill. kr)
2. Sentralt disposisjonsfond på 4 prosent av brutto driftsinntekter (om lag 360 mill. kr)

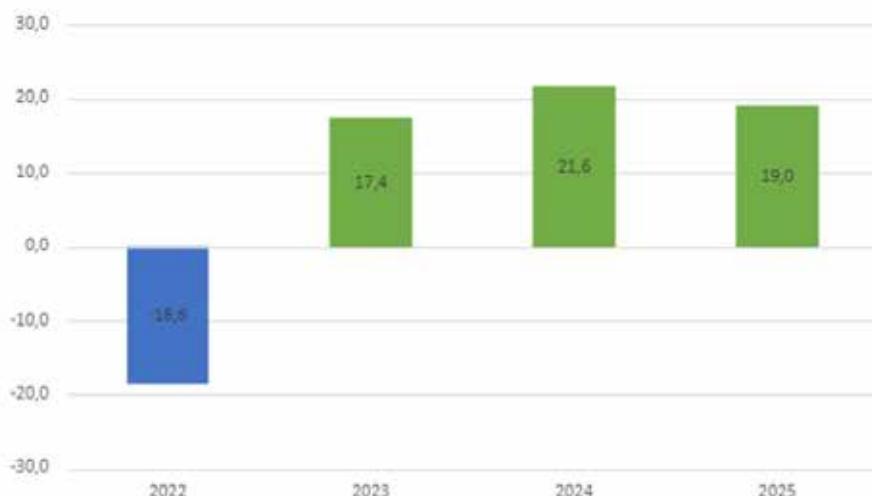
Handlingsregler

1. Korrigert netto lånegjeld skal være maksimalt 8,5 mrd. kroner nominelt.
2. Netto premieavvik skal hvert år avsettes til fond for dekning av premieavvik.
3. Energiverksfondet skal prisjusteres hvert år.
4. Utbytteinntekter skal kun benyttes til å finansiere varige driftsutgifter dersom utbyttet er stabilt over tid.

Korrigert netto driftsresultat 2021-2025

Mål: 2,5 % av sum driftsinntekter dvs. om lag 225 mill. kr i 2021

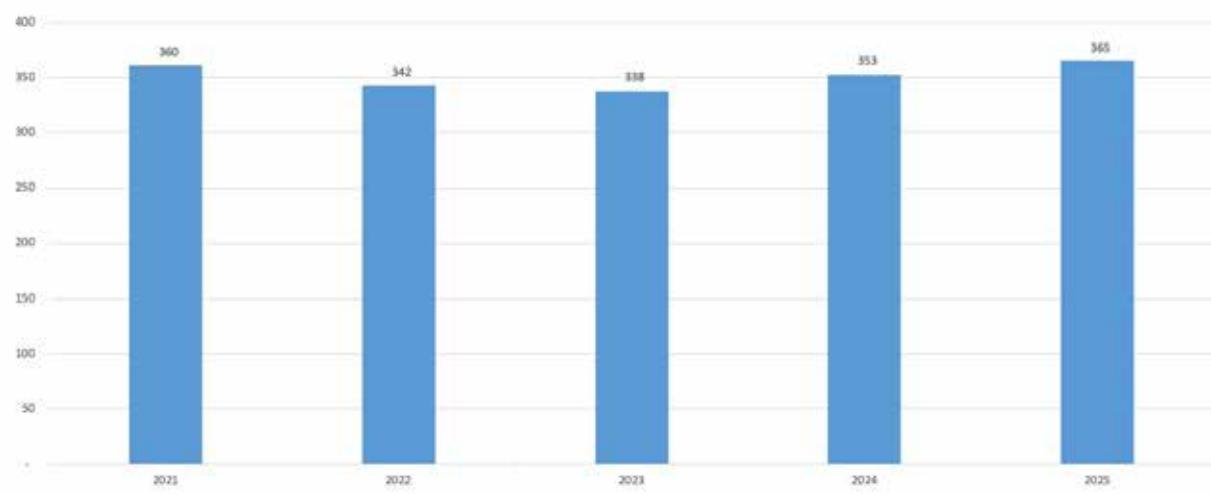
Tall i mil. kr

Sentralt disposisjonsfond 2021-2025

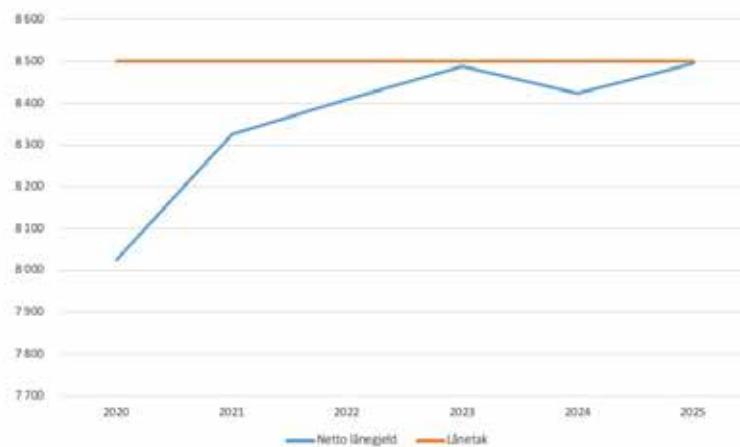
Mål: Sentralt disposisjonsfond på 4 % av sum driftsinntekter dvs. om lag 360 mill. kr i 2021

Tall i mil. kr

Netto lånegjeld 2020-2025

Handlingsregel: Tak på netto lånegjeld på 8,5 mrd. i 2022. Lånetaket prisjusteres ikke.

Investeringsbudsjett 2022-2025

Beløp i 1000

	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan Sum 2022-2025
Investeringer					
Organisasjon	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Samhandling og innovasjon	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Oppvekst	431 740	413 075	211 429	129 350	1 185 594
Helse og mestring	134 886	150 790	173 140	335 788	794 604
Kultur og innbyggerdialog	106 802	14 850	24 850	49 488	195 990
By- og stedsutvikling	267 875	118 201	78 754	93 392	558 222
Sum Investeringer	949 303	704 916	496 173	616 018	2 766 410
Selvkostinvesteringer					
By- og stedsutvikling	331 800	367 900	386 700	422 700	1 509 100
Sum Selvkostinvesteringer	331 800	367 900	386 700	422 700	1 509 100
Investeringer i varige driftsmidler	1 281 103	1 072 816	882 873	1 038 718	4 275 510

Øk. Plan sum er eksklusiv inntekter

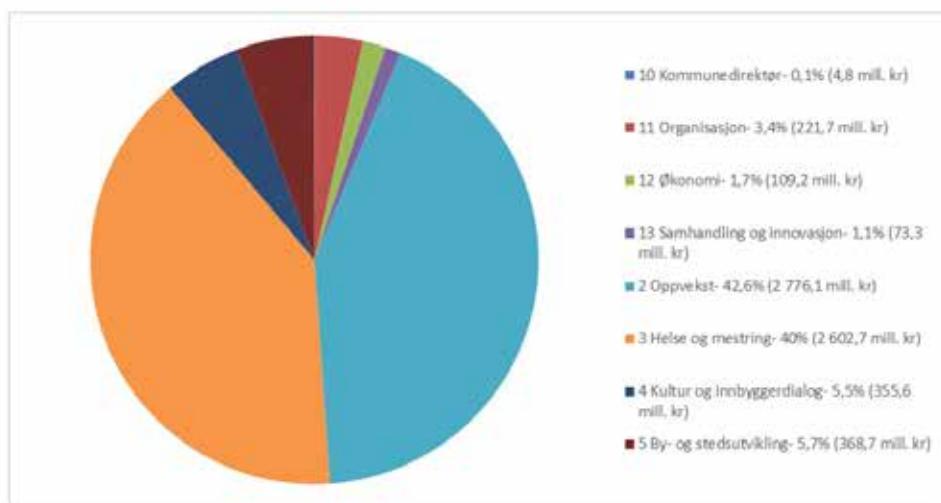
Netto driftsbudsjett områdene i 2022 - 2025

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025
Kommunedirektør	4 824	5 342	5 342	5 342	5 342
Organisasjon	221 707	233 261	236 280	228 092	234 592
Økonomi	109 195	115 112	113 767	113 767	113 267
Samhandling og innovasjon	73 334	57 072	58 023	57 898	57 898
Oppvekst	2 776 058	2 862 019	2 862 749	2 850 215	2 838 756
Helse og mestring	2 602 711	2 702 935	2 727 698	2 765 861	2 816 556
Kultur og innbyggerdialog	355 602	374 747	365 793	363 934	363 984
By- og stedsutvikling	368 662	409 709	367 948	349 781	328 590
Områdeovergripende	9 218	-143 321	-143 550	-146 155	-118 644
Sum bevilgninger drift, netto	6 521 310	6 616 877	6 594 051	6 588 736	6 640 342
Herav:					
Netto renteutgifter og -inntekter	0	0	0	0	0
Overføring til investering	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	6 521 310	6 616 877	6 594 051	6 588 736	6 640 342

Netto driftsbudsjett 2021 områdene

Innsparingstiltak 2022-2025

Tall i 1000 kr i 2022 kr	2022	2023	2024	2025
Organisasjon	-2 061	-6 273	-7 093	-7 093
Økonomi	- 1 136	-2 476	-2 476	-2 476
Samhandling og innovasjon	-308	-308	-308	-308
Oppvekst	-410	-2 184	-7 821	-7 821
Helse og mestring	-4 175	-7 791	-10 866	-10 866
Kultur og innbyggerdialog	-1 349	-3 660	-5 300	-5 300
By- og stedsutvikling	-2 091	-4 367	-6 006	-6 006
Sum	-11 530	-27 059	-39 870	-39 870

I tillegg til dette er det ikke kompensert fullt ut for demografiendringer og utfordringer med å tilpasse driften innenfor vedtatt ramme i 2021 for enkelte tjenester.

Områdene har i tillegg omdisponert tiltak internt.

Organisasjon

- Budsjettet er økt med 6 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er økt med 7,3 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- Styrking av lærlingeordningen fra 150 i 2021 til 185 i 2025
- Midler til kommunevalg 2023 og stortingsvalg i 2025
- Økt sikkerhetsnivå på IT lisenser
- Økt ressurs på informasjonssikkerhet
- Kameraovervåking
- Streaming utvalgsmøter
- Økt ressurs til verneombud
- Investeringer på IT kapasitet og sikkerhet på 12 mill. kr 2022-2025
- Innsparingskrav:
 - - 2,1 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
 - - 7,1 mill. kr i 2025 i forhold til 2021

Økonomi

- Budsjettet er økt med 3,2 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er økt med 1,4 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- Klima og miljøkrav i innkjøp
- Medlemsskap i offentlige anskaffelser Agder (OFA)
- Økning egenandel forsikringer
- Tekniske justering med overføring av 2 årsverk fra samhandling og innovasjon
- IT moduler – investeringsbudsjett nedjustert
- Budsjett til revisjon og kontrollutvalg på 10,05 mill. kr
- Innsparingskrav:
 - - 1,1 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
 - - 2,5 mill. kr i 2025 i forhold til 2021

Samhandling og innovasjon

Drift:

- Budsjettet er redusert med 18 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er redusert med 17,2 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- Reduksjonen skyldes tiltakspakke næringslivet bevilget i 2020 som ble overført til 2021 og overføring av 4 årsverk til andre områder
- Vedtatt budsjett til programmet Flere i arbeid utgår 2023. Kommunedirektøren foreslår 5 mill. kr i tiltak fra 2024
- Ny stilling til forskning fra 2023
- Innsparingskrav på 308 000 kr årlig

Investering:

- Digitaliseringsmidler 20 mill. kr 2022-2025

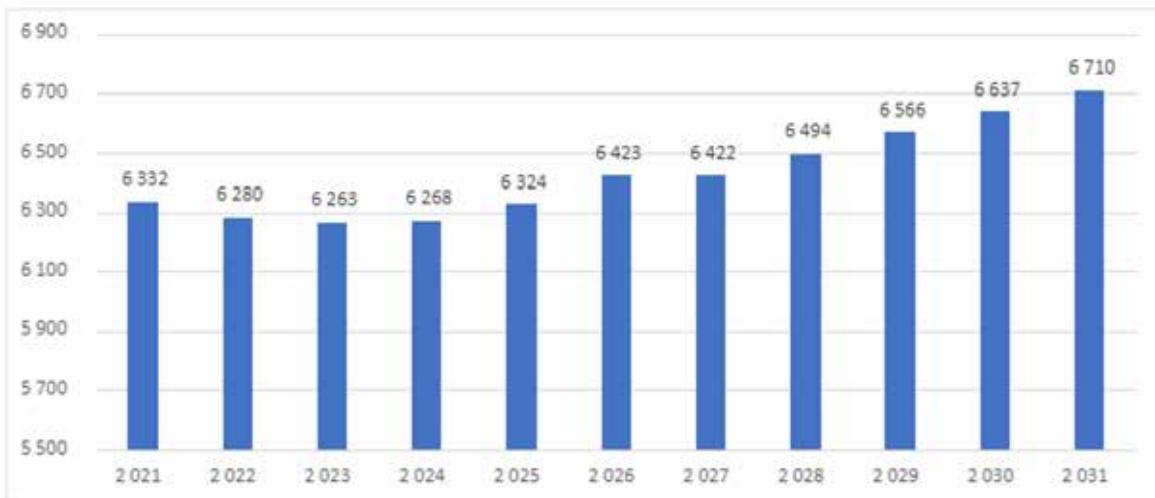

Kristiansand
kommune

OPPVEKST FILM

Oppvekst barnehage – forventet utvikling antall barn

Befolkningsprognose 1-5 år

Det forventes at antall barn i barnehagealder økes med 378 barn fra 2021 til 2031.

I perioden 2020 til 2031 blir det behov for 356 nye barnehageplasser (flere barn og noe økt etterspørsel)

Oppvekst skole – elevtallsutvikling 1.- 10. klasse

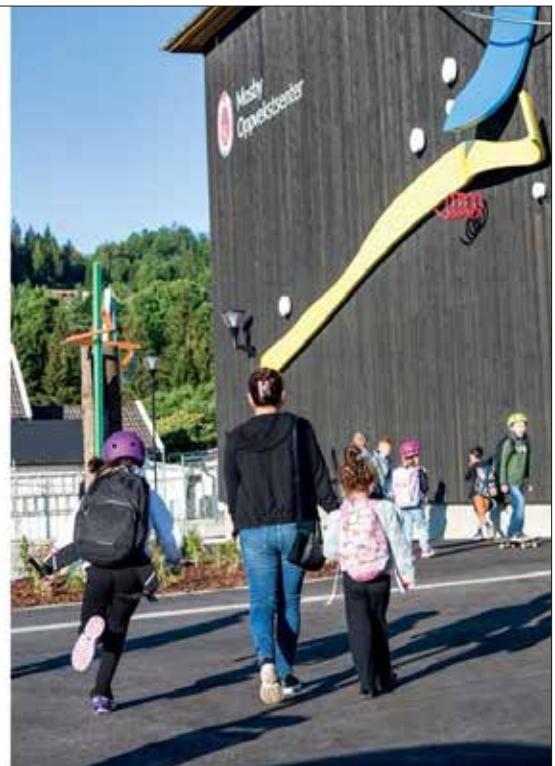
Befolkningsprognose 6-15 år

739 færre elever i 2031 enn i 2021 (nedgang på 5,2%)

Oppvekst, drift

- Budsjettet er økt med 16,2 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er redusert med 7,1 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- Styrking av psykososial oppfølging i skolene og barn og familietjenesten – koronapakke fra bystyret 1. tertial 2021 foreslås videreført
- Økning driftsramme skole (reversert vedtatt nedtrapping)
- Avvikling internleie idrettshaller
- Sentralisering av vaktmestertjeneste til eiendom
- Geitmyra matkultursenter
- Læremidler med 5 mill. kr i 2022
- Demografiforsterkning skole og barnehage
- Økning SPK sats fra 8,61 % til 9,29 %
- Bokashi-kompostering for barnehager og skoler
- Mulighetsstudie Rosseland - Volleberg

Oppvekst, drift

- Endringer på bakgrunn av Statsbudsjett 2022 er lagt inn:
 - Oppvekstreformen 2022 årlig med 29,1 mill. kr
 - En ekstra skoletime naturfag i grunnskolen
 - SFO inntektsgradert
 - Trekk pensjon private barnehager (fra 6,9 mill. kr til 10,4 mill. kr fra 2024)
 - Økt grunnbemanning barnehage fra 2025
 - Kompetansekrav i barnevernet
 - Oppvekstreform avvikling av øremerket tilskudd
- Spesialpedagogiske tiltak barnehage på 7,2 mill. kr foreslås videreført
- Reversering trekk kapitaltilskudd private barnehager lagt inn (fra statsbudsjett 2021)
- Trekk i tilskudd til private barnehager med -7,2 mill. kr
- Innsparingskrav totalt oppvekst:
 - -410 000 kr i 2022 i forhold til 2021
 - -7,8 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- Lagt inn innsparingstiltak høyere enn kravene for å kunne omdisponere til kjernevirkssomheten (omdisponerer 2,9 mill. kr i 2021 økende til 6,1 mill. kr i 2025)

Tilskudd til private barnehager

Satsene beregnes ut fra forbruket i kommunale barnehager 2 år tidligere og lønns og prisjusteres til tilskuddsåret. Kostnadene deles på antall barn i barnehagene.

Kommunen følger prinsippene i forskriften/prinsippet om likeverdig behandling mellom kommunale og private barnehager.

Endring i satsene:

- Ca. 16 mill. kr lavere pga. overskudd i 2020, mens barnehagene gikk i underskudd i 2019.
- 6,9 mill. kr pga. lavere pensjonspåslag til barnehager i kjeder

I tillegg vil noen barnehager få lavere kapitaltilskudd som følge av at barnehagene blir eldre.

Reduksjonen utgjør 4,6% i snitt av det barnehagene får i kommunalt tilskudd (både kjedebarnehager og uavhengige)

De private barnehagene hadde samlet sett et årsresultat på 32 mill. kr i 2020.

Fra 2020 til 2021 økte satsene mer enn pris- og lønnsstigning.

Oppvekst, investeringer

- Rehabilitering av Fergefjellet barnehage (2023)
- Tangvall skole (ferdig desember 2022)
- Vågsbygd skole – utvidelse (ferdig høst 2023)
- Wilds Minne skole og flerbrukshall (2024)
- Øvre Slettheia barnehage (ferdig 2023)
- Permanent utvidelse av Havlimyra barnehage med 50 plasser (erstatte midlertidige plasser – ferdig 2023)
- Hånes skolestruktur avsetning 2023-2025
- Voiebyen skole avsetning til utvidelse
- Tordenskjoldsgate skole strakstiltak og planleggingsmidler til rehabilitering av skolen
- IKT 61,4 mill. kr i perioden

Totalle investeringer på oppvekst 2022-2025: 1,2 milliarder kr

Oppvekst, skole og barnehagestruktur i Songdalen

- Mulighetsstudie på Birkelid blir fremmet som egen sak.
- Anbefales ikke å gå videre med å vurdere skole (Rosseland skole) etablert på Birkelid.
- Anbefaler utredning av 5 aktuelle alternativ:
 - Bygge ny 1-7 skole på Rosseland
 - Bygge oppvekstsenter (1-4 og barnehage) på Rosseland
 - Relokalisere 1 eller 2 av barnehagene på Birkelid/Nodelandsheia til mer sentrumsnære områder/langs «pendler/bussakse» på Rosseland
 - Bygge om Rosseland skole til bydelshus, og ha skoletilbud på Tunballen
- Det er avsatt 400 000 kr til mulighetsstudie med hensyn til faglige forhold, økonomi mulighetsstudie På Rosselandstomta og behovene i lokalmiljøet. Det vil bli bred involvering av lokalmiljø og aktuelle interesser.

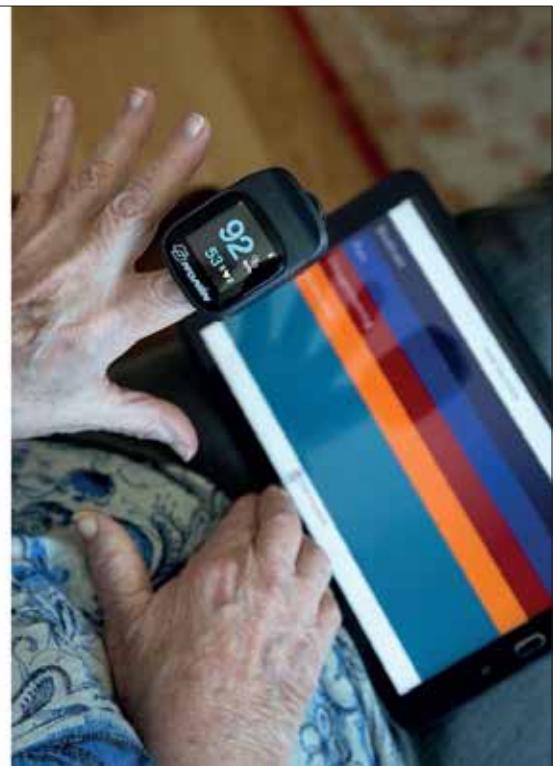

Kristiansand
kommune

HELSE OG MESTRING FILM

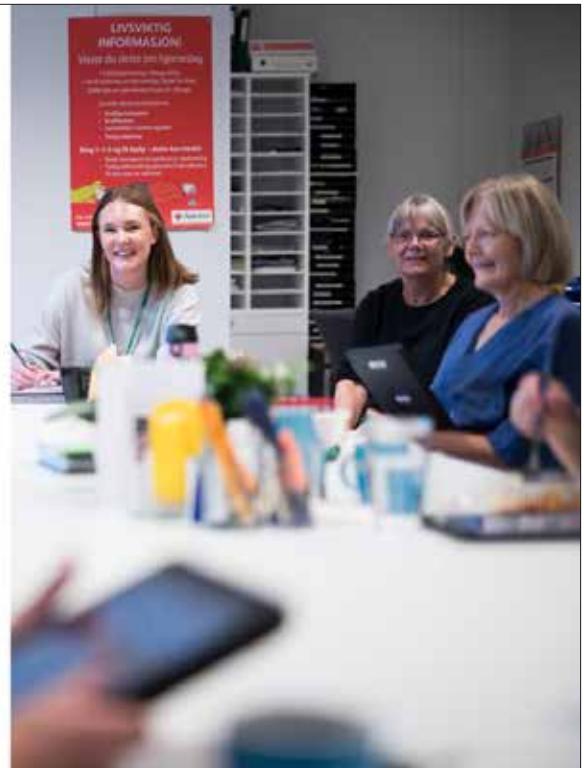
Helse og mestring drift

- Budsjettet er økt med 34,7 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er økt med 148,3 mill. kr i 2025 i forhold til 2021
- 5 boenheter rus- og psykisk helsefeltet fra 2022
- 6 samlokaliserte boliger rus- og psykisk helsefeltet 2024
- 6 boenheter med habiliteringsfeltet fra 2024
- Demografiadjustering på 20,3 mill. kr i 2022 i forhold til 2021, og 46,5 mill. kr i 2025
- Kapasitetsutvidelse heldøgns omsorgsplasser 9,4 mill. kr fra 2023
- Full drift Klelandstunet fase 2 med 24,1 mill. kr fra 2025
- Ny elektronisk pasientjournal 16,6 mill. kr i 2025
- Generell økning av rammen med 5 mill. kr fra 2023
- Fornyet avtale med Blåkors
- Barnetrygd holdes utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp i ytterligere 2 mnd. (i tråd med vedtak fra 1 tertial)
- Styrking av helsestasjon for unge og rask psykisk helsehjelp – koronapakke fra bystyret 1. tertial 2021 foreslås videreført

Helse og mestring drift forts.

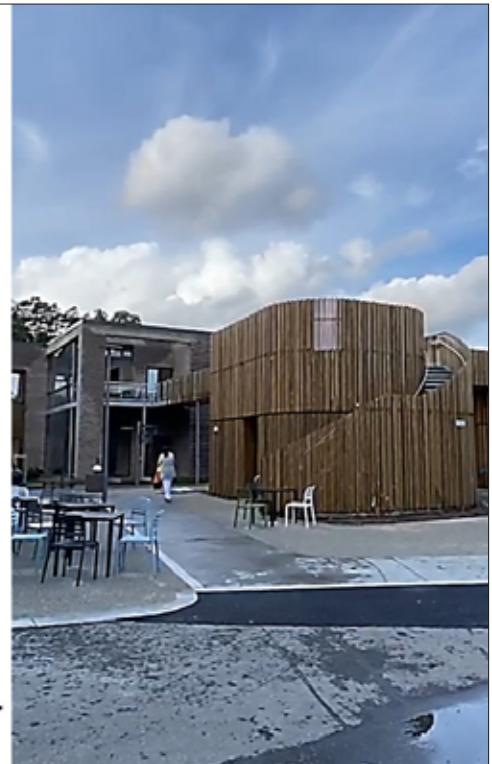
- Reduksjon i integreringstilskudd med 25 mill. kr i 2022 til 31 mill. kr fra 2023
- 65 flyktninger i 2022 (hvorav 4 enslig mindreårige)
- Nedtrapping av budsjettramme sosialhjelp med 5,5 mill. kr fra 2022
- Statsbudsjett 2022:
 - Kompensasjon økt innslagspunkt ressurskrevende brukere med 6,5 mill. kr i 2022
 - Basistilskudd og grunntilskudd fastleger (4 mill. kr fra 2022)
 - Ny tolkelov
 - Nasjonale e-helseløsninger
 - Økt sosialhjelp, kompensering for redusert dagsats tiltakspenger med 1,6 mill. kr
 - Rusreform, rådgivende enhet for russaker (2,3 mill. kr)
 - Barnekoordinator (1,9 mill. kr)
- Innsparingskrav:
 - - 4,2 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
 - - 10,9 mill. kr i 2025 i forhold til 2021

Helse og mestring, investeringer

- 10 enkeltstående utleieboliger (2022)
- Utleieboliger til barnerike familier (10 mill. kr i 2022)
- 6 boliger for personer innenfor habilitering (2024)
- 6 samlokaliserte boliger innen rus og psykisk helsefeltet (2022)
- 6 samlokaliserte boliger rus og psykisk helsefeltet avsetning fra 2025
- Nytt aktivitetssenter vest – erstatning Gislemyrveien (avsetning fra 2024)
- Oppgradering langtidsavdeling Songdalstunet (2022)
- Utvidelse av Lundeveien avlastning avsetning fra 2024
- Nytt helsehus (avsetning samarbeidsprosjekt med sykehuset)
- Oppstart nytt sykehjem (2026) avsetning 422,5 mill. kr
- Elektronisk pasientjournal (2024 og 2025)

Totale investeringer på helse og mestring 2022-2025: 794 mill. kr

Kristiansand
kommune

KULTUR OG INNBYGGERDIALOG FILM

Kultur og innbyggerdialog

- Budsjettet er økt med 6,2 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Budsjettet er redusert med 430 000 kr i 2025 i forhold til 2021
- Tilskudd til Sørlandets Kunstmuseum økes med 4,1 mill. kr fra 2022 (tidligere vedtatt)
- Tilskudd til Vest-Agder museet 1,1 mill. kr fra 2022
- Tilskudd til Vision aktivitetspark Blå kors på 650 000 kr
- Økt ramme til Fritidsenheten BUA utstyrslager på 600 000 kr
- Bystyrets bevilgning i 1. tertialrapport til barn og unges psykiske helse fra koronapakken videreføres
- Budsjetttramme til innbyggerdialog nedjusteres med 5,5 mill. kr
- Avvikling av internleie idrettshall med oppvekst (5,6 mill.kr)
- Innsparingskrav:
 - - 1,3 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
 - - 5,3 mill. kr i 2025 i forhold til 2021

Kultur og innbyggerdialog, investeringer

- Fullføring av ny kulturskole på Silokaia (våren 2022)
- Dobling av midler til utskifting/oppgradering av kunstgressbaner (løpende 12 mill. kr i året)
- Aquarama utendørsbasseng (2022)
- Klubbhus Idda (2022)
- Oppstart av teknisk oppgradering av hovedbiblioteket (2024)
- Avsetning til nytt idrettsanlegg på Gimle (2024)
- Bydelshusløsning Hånes (2025)
- Kultursenter øst (avsetning til kjøp av tomt i 2024)
- Fond for kommunal kunst

Totale investeringer på kultur og innbyggerdialog 2022-2025: 213,4 mill. kr

Kirkelig fellesråd

Drift:

- Totalt driftstilskudd i 2021: 65,7 mill. kr
- Utbedring av Domkirkenes fjerdeside i 2022 (4 mill. kr)
- Økning på 200 000 i generelt driftstilskudd fra 2021
- Innsparingskrav på årlig 104 000 kr i forhold til 2021

Investering:

- Foreslår en økning på 600 000 kr årlig i generelt investeringstilskudd
- Generelt tilskudd og egenkapitaltilskudd på 4,1 mill. kr årlig
- Utvidelse av Randesund kirkeråd – planleggingsmidler på 1 mill. kr i 2025

Kilde: Facebook

Kristiansand
kommune

BY- OG STEDSUTVIKLING FILM

By- og stedsutvikling

- Budsjettet er økt med 30,2 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
- Kapitalkostnader fra vann og avløp økes med 18,6 mill. kr i 2022 og medfører svingninger i nettorammen for området i hele perioden
- Kryssløsning Mjåvann ligger inne med 23 mill. kr i 2022
- Økte forvaltning, drift og vedlikeholdskostnader (FDV kostnader) knyttet til nye formålsbygg på omlag 5,2 mill. kr i 2022 og 19,5 mill. kr fra 2025
- Økte strømkostnader på 5 mill. kr fra 2022
- Kompensasjon for reduserte leieinntekter knyttet til salg av boliger på 3,2 mill. kr i 2022 (6,5 mill. kr fra 2022)
- 2 geoteknikerstillinger, en fra 2022 og en fra 2025
- Klimatiltak: Økte midler til folkets klimadugnad, miljøuka, holdningskampanjer, sirkulærøkonomi, økt bruk av sykkel i tjenesten
- Sentralisering av vaktmestertjenester fra områdene (16,7 mill. kr)
- Innsparingskrav:
 - - 2,1 mill. kr i 2022 i forhold til 2021
 - - 6 mill. kr i 2025 i forhold til 2021

Kommunale avgifter 2022 for bolig på 120m²

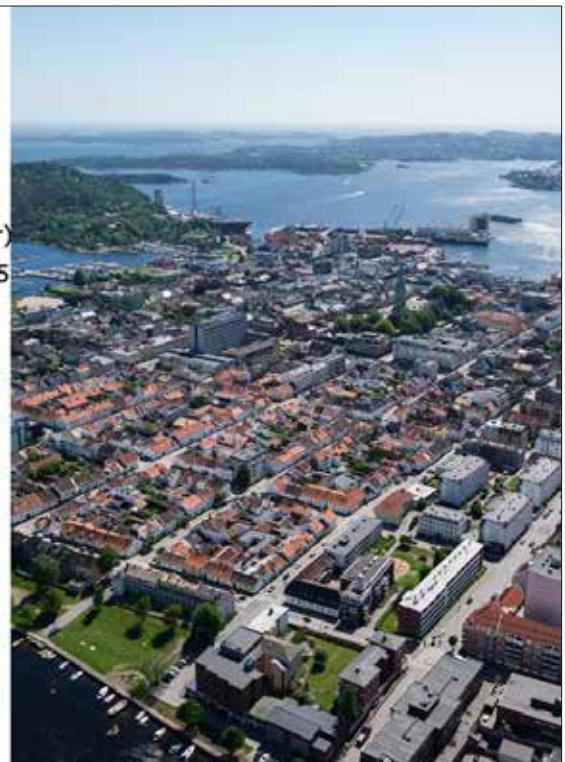
	2021	2022	Endring	Endring
Vann	2 314	2 314	0	0,0 %
Avløp	4 634	4 877	243	5,2 %
Renovasjon	3 925	3 925	0	0,0 %
Feier	375	315	-60	-16,0 %
Sum kommunale avgifter	11 248	11 431	183	1,6 %

Inkludert mva.

Konsumprisindeksen er anslått til 1,3 %

By- og stedsutvikling, investering

- Ny gangbro over Otra ved Haus totalkostnad 36 mill. kr (2022)
- Ny bro over Søgneelva ved Monan er lagt inn i 2025 (3,5 mill. kr)
- Domkirkenes menighetshus (kostnad 33,1 mill. kr, oppstart i 2025 med 5 mill. kr)
- Parkeringshus Tangvall (19 mill. kr i 2022)
- Årlig utbedring av dammer 32 mill. kr perioden
- Kjøp av transportmidler og maskiner 129,9 mill. kr i perioden
 - 58,1 mill. kr til personbiler (elbiler)
 - 69,3 mill. kr til biler og maskiner til bruk i produksjonen
 - 2,5 mill. kr til skjærgårdsbåt
- Ladestasjoner 14 mill. kr i perioden hvorav 8 mill. kr er ladestasjoner til publikum.
- Økt bevilgning gatelys – LED lys (30,2 mill. kr i perioden)

By- og stedsutvikling, investering

- Turstier og løyper (6 mill. kr)
- Gatebruksplanen bilfrie soner (5 mill. kr)
- Brannsikring kommunale bygg (12,7 mill. kr)
- Utskifting av heiser (6 mill. kr)
- Utbyggingsområder og boligstrategiske prosjekter
- Energiprogram og ENØK tiltak (17,1 mill. kr)
- Radontiltak (8 mill. kr)
- Utfasing av mineralolje til oppvarming (3,5 mill. kr)
- Småbåthavner (16 mill. kr)
- Salg av utleieboliger (-45,6 mill. kr)
- Kjøp og salg av fast eiendom (-121,5 mill. kr)

Investeringer by- og stedsutvikling 2022-2025: 558 mill. kr ekskl. selvkostområdet.

By- og stedsutvikling, investering vann og avløp

- Arbeidsplanene på vann er på 183 mill. kr i perioden
- Arbeidsplanene avløp er på 252 mill. kr i perioden
- Rehabilitering av ledningsnettet i Kvadraturen har en beregnet totalkostnad på 530 mill. kr, 60 mill. kr i perioden
- Nytt renseanlegg i Høllen (300 mill. kr)
- Reservevannforsyning øst for byen koster 680 mill. kr, 200 mill. kr i perioden.
- Til kapasitetsøkning Rossevann (30 mill. kr)
- Vannbehandlingsanlegg Grimevann (100 mill. kr)

Investeringer by- og stedsutvikling, selvkostområdet 2022-2025: 1,5 milliarder kr

Kommunale aksjeselskap og foretak

Agder Energi AS

Kristiansand kommune eier 8,4 prosent av aksjene. Ny utbyttemodell vedtatt i eiermøte mai 2018 og videreført i eiermøte 21. mai 2021. Det er innarbeidet et utbytte på 28,3 mill. kr i 2022, 52,9 mill. kr i 2023 og 41,2 mill. kr fra og med 2023.

Avfall Sør AS

Kristiansand kommune eier 87,9 prosent av selskapet. Det ble ikke utbetalt utbytte i 2020. I 2021 forventes det et utbytte på 4 mill. kr. Det er i økonomiplanperioden lagt til grunn et årlig utbytte på 2 mill. kr fra 2022.

Kristiansand Kino AS

Det er lagt til grunn utbytte på 2 mill. kr i 2022 og 3,5 mill. kr årlig i økonomiplanperioden fra 2022. Det ble ikke utbetalt utbytte i 2020 og 2021.

Kristiansand Næringselskap AS

Kommunedirektøren har lagt til grunn et utbytte på 18 mill. kr i 2022 og 20 mill. kr fra 2023.

Gimleveien 28 AS

Det forventes et utbytte i 2023 på 15 mill. kr.

Vekst og attføringsbedrifter

Videreført kjøp av LTA plasser på 1,8 mill. kr fra vekstbedriftene. Varodd AS bidrar med en ekstra innsats for personer med nedsatt arbeidsevne, finansiert av selskapet.

Kristiansand Havn KF

Det er innarbeidet utbytte på 8 mill. kr i 2023 og 10 mill. kr i 2024 (endring i bystyret). Det er ikke innarbeidet utbytte i 2025.

Kritiske forhold

- Økonomiske rammebetingelser fra staten
 - vekstanslaget i frie inntekter for kommunesektoren for 2022. 20 mill. kr mer enn Solbergregjeringens forslag
 - Vekstanslag i resten av perioden på 0,8 prosent årlig.
 - innstramming i statlige ordninger
- Tilpasninger av tjenestetilbudet
- Økende press som følge av befolkningsøkning og endring i befolkningssammensetning
- Ettervirkninger av koronapandemien
- Lavt vedlikeholdsbudsjett og betydelig etterslep
- Vinterdrift
- Lav rente, men svakt stigende i perioden
- Avkastningen på energiverksfondet
- Pensjonskostnader og premieavvik

Tilleggsinnstilling før formannskapet behandling 1. des

- Forslag fra ny regjering innen 10. november 2021
- Ny vurdering av utbytte fra Agder Energi AS (behandles i eiermøte i november)
- Vurdere sykkelarrangement Tour of Norway i Kristiansand
- Tilskudd til Kristiansand Brann og Redning IKS (styrebehandles)
- Midlertidige løsninger for Wilds Minne skole – oppdaterte anslag.
- Nye økonomiske prognoser i områdene per. oktober.

Stortingets behandling av Statsbudsjettet

- Ny regjering legger fram innstilling til nytt statsbudsjett innen 10.november
- Stortingets finanskomite avgir innstilling om budsjetttrammene 20.november 2021. Kommunal og forvaltningskomiteen innstiller 1.desember 2021.
- Alle komiteenes budsjettinnstillinger ferdigbehandlet i Stortinget innen 15. desember.

The screenshot shows the homepage of the Kristiansand municipality website. At the top, there is a large banner image of a circular stone building at dusk. Below the banner, the title "Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2022-2025" is displayed. A navigation menu with links to "Introduksjon", "Grafikk og nøkkeltall", "Tjenesteområder", "Sentrale kapitler", and "Lenker" is visible. Below the menu, a section titled "GRAFIKK OG NØKKELTALL" contains four buttons: "Driftsramme for 2022", "Investeringer i 2022", "Endring driftsbudsjett", and "Utvægte nøkkeltall". To the left of these buttons is a video thumbnail featuring a woman speaking. Below the video thumbnail is a link "Kort om økonomiplanen". On the right side of the page, there is a link "kristiansand.kommune.no/budsjett".

Hva ligger på hjemmesiden?

- Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2022-2025 nettside og dokument
- Presentasjon
- Saksframstilling (når den sendes ut)
- Områdeprogrammer
- Forslag til betalingssatser 2022
- Oversikt over de fleste tilskudd til frivillige org. m.m.
- Forslag til barnehagebehovsplan
- Utfordringsbildet 2021
- Linker til sammenligninger med andre kommuner (ASSS)
- Andre aktuelle vedlegg

kristiansand.kommune.no/budsjett

Kontaktpersoner

Personer	Fagområde	Mobilnr.	E-postadresse navn@kristiansand.kommune.no
Terje Fjellvang	Kommunen	90 53 58 52	terje.fjellvang@
Børre Andreassen	Områdeovergripende forhold - kommunen	92 43 85 02	børre.andreassen@
Randi Bentsen	Kommunen og økonomi	91 64 38 08	randi.bentsen@
Øyvind Stenvik Andersen	Organisasjon	95 18 28 82	oyvind.stenvik.andersen@
Sturle Fjelland	Samhandling og innovasjon	93 22 76 04	sturle.fjelland@
Svein Tore Kvernes	Oppvekst	91 57 23 99	svein.tore.kvernes@
Gro Heidi Øigarden	Oppvekst	95 99 35 73	gro.heidi.oigarden@
Ragne Karine Eklind	Helse og mestring	97 64 11 79	ragne.karine.eklind@
Hilde Engenes	Helse og mestring	97 65 88 79	hilde.engenes@
Søren Sverdrup Lund	Kultur og innbyggerdialog	90 72 52 51	soren.sverdrup.lund@
Marit Borgenvik	By- og stedsutvikling	90 75 91 85	marit.borgenvik@
Tone Iglesbæk	By- og stedsutvikling	41 24 68 33	tone.iglesbak@
Øyvind Stenvik Andersen	Eierskap	41 41 56 85	oyvind.stenvik.andersen@

Kristiansand
kommune

Telefon 38 07 50 00
post@kristiansand.kommune.no
Kristiansand.kommune.no

Kristiansand
kommune

Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no